

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙

๑. ฝ่ายพระเถระก็กล่าวสอนภิกษุ ๖๐ รูปนอกนี้อยู่เป็นนिरันตร์ ๑ เธอทั้งหลายดำรงอยู่ในโอวาทของท่าน ครั้นวันปวารณาใกล้เข้ามาทุกรูปก็ได้บรรลुพระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภิตาทั้งหลาย ก็แลเธอทั้งหลายออกพรรษาแล้ว ต้องการจะเฝ้าพระศาสดา จึงเรียนพระเถระว่า ท่านขอรับ พวกกระผมต้องการจะเฝ้าพระศาสดา ๑ พระเถระได้ฟังคำของเธอทั้งหลายแล้ว คิดว่า เราเป็นคนทุพพลภาพ และในระหว่างทาง ก็มีดวงอันอมมนุษย์สิงอยู่ เมื่อเราไปกับพวกเขา จักลำบากกันทั้งหมด จักไม่อาจเพื่อจะได้แม้ภิกษา เราจักส่งภิกษุเหล่านี้ไปเสียก่อน ดังนี้ ๑ ลำดับนั้น ท่านจึงกล่าวกะพวกเขาว่า ผู้มีอายุทั้งหลาย พวกเธอไปก่อนเถิด ๑ ก็ท่านเล่า ขอรับ ๑ เราเป็นคนทุพพลภาพ และในระหว่างทาง ก็มีดวงอันอมมนุษย์สิงอยู่ เมื่อเราไปพร้อมพวกเขา พวกเธอจักพากันลำบากทั้งหมด พวกเธอจงไปก่อนเถิด ๑ ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอท่านอย่าได้ทำอย่างนี้เลย พวกกระผมจักไปพร้อมกับท่านทีเดียว ๑ ผู้มีอายุทั้งหลาย พวกเธออย่าได้ชอบใจอย่างนั้นเลย เมื่อเป็นอย่างนั้น ความไม่ผาสุกจักมีแก่เรา น้องชายของเราเห็นพวกเธอแล้ว คงจักถาม เมื่อเป็นเช่นนั้น พวกเธอพึงบอก ความที่จักษุของเราเสื่อมเสียแล้วแก่เขา เขาคงจักส่งใคร ๆ มาสู่สำนักของเรา เราจักมาพร้อมกับเขา พวกเธอจงไหว้พระทศพล และพระอสีติ มหาสาวก ตามคำของเราเถิด ดังนี้แล้ว ส่งภิกษุเหล่านั้นไป ๑ ภิกษุเหล่านั้นขอขมาพระเถระแล้ว เข้าไปภายในหมู่บ้าน ๑ พวกมมนุษย์นิมนต์ภิกษุเหล่านั้นให้นั่งแล้ว ถวายภิกษา ถามว่า ท่านผู้เจริญ อากาโรไปของพระคุณเจ้าย่อมปรากฏหรือ ๑ เจริญพร อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย พวกอาตมาต้องการจะเฝ้าพระศาสดา ๑ พวกเขาอ่อนนออนเป็นหลายครั้งแล้ว ทราบความพอใจในการจะไปทำเดี่ยวของพระภิกษุเหล่านั้นแล้ว จึงตามไปส่ง คร่ำครวญกลับมาแล้ว ๑

๒. ความพิศดารว่า พระศาสดาทรงมีพระธรรมจักรอันประเสริฐให้ขึ้นไปแล้ว
เสด็จไปกรุงราชคฤห์ประทับอยู่ ณ พระเวฬุวันวิหาร บรรดาทูต ๑๐ คนมีบริวารคน
ละพัน อันพระเจ้าสุทโธทนมหาราชทรงส่งไป ด้วยรับสั่งว่า ท่านทั้งหลายจงนำบุตรมา
แสดงแก่เราเถิด ดังนี้ พระกาฬุทายีเถระไปที่หลังทูตทั้งหมด บรรลุพระอรหัตแล้ว
ทราบกาลเป็นที่เสด็จมาแล้ว พรณนาหนทางด้วยคาถาประมาณ ๖๐ คาถา นำเสด็จ
(พระศาสดา) ผู้มีพระขีณาสพสองหมื่นองค์แวดล้อม ไปสู่เมืองกบิลพัสดุ์ ทรงทำฝน
ไปกขรพัสส์ให้เป็นเหตุเกิดเรื่องขึ้นแล้ว ตรัสมหาเวสสันดรชาดก ในสมาคมพระญาติ
วันรุ่งขึ้น เสด็จไปบิณฑบาต ทรงโปรดพระบิดาให้ดำรงอยู่ในโสดาปัตติผล ด้วยพระ
คาถาว่า “อุตฺตัญฺเญ นปฺมชฺเชยฺย” ดังนี้เป็นต้น ทรงโปรดพระนางมหาปชาบดีโคตรมี
ให้ดำรงอยู่โสดาปัตติผล และทรงโปรดพระราชาให้ดำรงอยู่ในสกทาคามีผลด้วยพระ
คาถาว่า “ธมฺมญฺจเร สุจฺริตฺ” ดังนี้เป็นต้น ฯ ก็ในเวลาเสร็จภักตกิจแล้ว ทรงอาศัยการ
พรณนาคุณของพระมารดาพระราहुล ตรัสจันทกนิหรชาดก ในวันที่สามแต่นั้น เมื่อ
วิวาหมงคลเนื่องในการอภิเษกและการเข้าสู่หอของนันทกุมาร กำลังเป็นไปอยู่ เสด็จเข้า
ไปบิณฑบาต ทรงประทานบาตรในพระหัตถ์ของนันทกุมาร ตรัสมงคลแล้ว เสด็จจาก
อาสนะแล้วเสด็จหลีกไปอยู่ หาได้ทรงรับบาตรจากพระหัตถ์ของนันทกุมารไม่ ฯ ฝ่าย
นันทกุมารนั้น ด้วยความเคารพในพระตถาคตเจ้า จึงมีอจกราบทูลว่า ขอพระองค์
ทรงรับบาตรเถิด พระเจ้าข้า ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. เถโรปี อิตเร สฎฺฐิกิกฺขุ นีรฺนตฺรํ โวหฺตติ ฯ เต ตสฺสโสภาเท จตฺวา อุปกฺกฏ-
 ฌาย ปวารณฺาย สพฺเพว สห ปฏฺฐิสฺมกฺกาทิ อรหฺตตํ ปาปฺญณฺีสุ วุตฺถวสฺสา จ ปน
 สตฺถารํ ทฎฺฐกฺกามา หุตฺวา เถรํ อาทํสุ ฆนฺเต สตฺถารํ ทฎฺฐกฺกามฺมหาติ ฯ เถโร เตลฺลํ
 วจฺนํ สุตฺวา จินฺตฺเตสิ อหํ ทุพฺพลฺโล อนฺตรามคฺเค จ อมฺนุสฺสปรึคฺคหิตา อฏฺฐวี อตฺถิ มยิ
 เอเตหิ สทฺธิ คจฺฉนฺเต สพฺเพ กิลมฺิสฺสนฺติ ภิกฺขุปี ลภิตฺุํ น สกฺขิสฺสนฺติ อิมे
 ปุเรตฺรเมว เปเสสฺสามิตี ฯ อถ เน อาห อาวุโส ตุมฺเห ปุโรโต คจฺฉณฺาติ ฯ ตุมฺเห
 ปน ฆนฺเตติ ฯ อหํ ทุพฺพลฺโล อนฺตรามคฺเค จ อมฺนุสฺสปรึคฺคหิตา อฏฺฐวี อตฺถิ มยิ
 ตุมฺเหหิ สทฺธิ คจฺฉนฺเต สพฺเพ กิลมฺิสฺสธ ตุมฺเห ปุโรโต คจฺฉณฺาติ ฯ มา ฆนฺเต เอวํ
 กริตฺถ มยํ ตุมฺเหหิ สทฺธิเยว คมฺิสฺสามาติ ฯ มา โว อาวุโส เอวํ รุจฺจิตฺถ เอวํ สนฺเต
 มยฺหํ อผาสูกํ ภวิสฺสตี มยฺหํ กนิฏฺโฆ ตุมฺเห ทิสฺวา ปุจฺฉิสฺสตี อถสฺส มม จกฺขุณฺํ
 ปรีหิณฺภาวํ อารโจะยฺยาถ โส มยฺหํ สนฺติกํ กณฺฺจิทฺเว ปหิณฺิสฺสตี เตน สทฺธิ
 อาคจฺฉิสฺสามิ ตุมฺเห มม วจฺเนน ทสฺพลณฺจ อลฺลิตฺมหาเถเร จ วนฺทณฺาติ เต
 อุยฺโยเชลฺลิตฺติ ฯ เต เถรํ ชมาเปตฺวา อนฺโตคามํ ปวิสฺสํ ฯ มนุสฺสา เต นิสฺสาเปตฺวา
 ภิกฺขุํ หตฺวา กิ ฆนฺเต อยฺยานํ คมนากาโร ปณฺณายตีติ ฯ อาม อุปาสกา สตฺถารํ
 ทฎฺฐกฺกามฺมหาติ ฯ เต ปุณฺฺปฺปฺนํ ยาจิตฺวา เตลฺลํ คมนนฺทเมว ฌตฺวา อนฺคณฺตฺวา
 ปรีเทวิตฺวา นิวตฺตีสุ ฯ (ธมฺมปทฎฺฐกฺกถาย ปจฺจโม ภาคฺ/หน้า ๑๒ - ๑๓)

๒. สตฺถา ทิ ปวตฺติตฺตปวฺรธมฺมจกฺโก ราชคหํ คณฺตฺวา เวฬุวนเ วิหฺรนฺโต ปุตฺตํ
 เม อาเนตฺวา ทสฺเสณฺาติ สุทฺฺชเทนมหาธาเรน เปลิตานํ สทฺสสทฺสสปรึวารานํ ทสฺนุณํ
 หุตานํ สพฺพปจฺฉโต คณฺตฺวา อรหฺตตํ ปตฺเตน กาทุทายิตฺเถเรน อาคมนกาลํ ฌตฺวา
 สฎฺฐิมตฺตาย คาทาย มคฺควณฺณํ วณฺเณตฺวา วิสตีสทฺสสชฺเณาสวปริวุโต กปิลวตฺถุปรึ

นีโต ชาติสมาคเม โปกขรวรสส์ อตฺตูปฺตตี กตฺวา มหาเวสฺสนฺตรชาตํ กเถตฺวา
 ปุณฺทิวเส ปิณฺฑาย ปวิญฺโฉ อุตฺติฏฺเฐ นปฺปมชฺเชยฺยาติ คากาย ปิตฺรํ โสตาปตฺติ-
 ฝเล ปติฏฺฐาเปตฺวา ฐมฺมญฺจเร สุจฺริตฺนฺติ คากาย มหาปชาปตี โคตฺมี โสตาปตฺติ-
 ฝเล ราชานญฺจ สกทาคามิฝเล ปติฏฺฐาเปตี ฯ กตฺตกิจฺจปรีโยसानเ ปน ราชุล-
 มาตฺตฺคุณกถํ นิสฺสาย จนฺทกิณฺนรีชาตํ กเถตฺวา ตโต ตตฺตียทิวเส นนฺทกฺุมารสฺส
 อภิสฺเสกเคหปฺปเวสนวิวาทมฺงคฺเลสฺสู วตฺตมาเนสฺสู ปิณฺฑาย ปวิสิตฺวา นนฺทกฺุมารสฺส
 หตฺถเ ปตฺตํ ทตฺวา มงฺคลํ วตฺวา อฏฺฐายาสนา ปกฺกมฺนโต นนฺทกฺุมารสฺส หตฺถโต
 ปตฺตํ น คณฺหิ ฯ โสปี ตถาคตฺตคารเวณ ปตฺตํ โว ฆนฺเต คณฺหเถติ วตฺตํ นาสกฺขิ ฯ
(ธมฺมปทฺฐกฺถาย ปจฺโม ภาโค/หน้า ๑๐๕ - ๑๐๖)